

X 450

DISPUTATIO METAPHYSICA
QVARTA

De

POTENTIA ET
PRÆCIPVIS EIVS
DIVISIONIBVS.

Cujus Theses

SUB PRAESIDIO

HENRICI RIXNERI
Phys. & Metaphys. Prof.

Ordinarij

IN IVLEO MAIORI

ad diem Aprilis

Publice tuebitur

HENRICVS JULIUS OPPERMAN

Schartzfeldensis Author.

HELMESTADII,

Typis HENNINGI MULLERI Acad. Typ.

Anno MDCC LXIX.

X 150 (19)

ΣΥΝΘΕΩ

I.

Thi potentia propter transcendentiam suam perfecte definiri nequit, haud tamen perperam dices, esse facultatem sive aptitudinem, qua quid esse, agere vel pati potest. *Potest*, inquam: sive scilicet actu agat, patiatur & existat, sive non.

II. Terminus *Potentia* aliquando latius sumitur, indicium faciente Philosopho v. Met. xii. & ix. Met. i. quo pacto omni illi tribuitur quod repugnantiam ex se non involvit: & est *mathematica*, *logica* & *objectiva*: quas posteriores multi confundunt & pro iisdem habent. Sed male: quia potentia logica dicit non repugnantiam prædicandi: Objectiva non repugnantiam rei ad produci, & potentiam activam (cujus objectum res producibilis est) connotat.

III. Nonnulli potentiam objectivam impugnant: verum cum ejus nomine non realis potentia, sed nuda non repugnantia seu possibilitas ad produci intelligatur, cujusmodi sane negari sine absurditate non potest, admittendam eam censemus.

IV. Potentia realis in Activam & Passivam dividitur, Illa Aristoteli definitur *principium transmutandi aliud aut quatenus est aliud*. Sed obstat hic potentia creandi, quæ activa est, neque tamen transmutationis principium. Vnde activam rectius definiris, vim seu facultatem agendi in aliud, quatenus est aliud: vel, principium, quo quid aptum est producere aliquid.

V. Passiva Philosopho est *principium transmutationis factæ ab*

et a ab alio, prout est aliud. Vbi notetur, per 7° aliud non intelli-
gendum esse aliquid a patiente realiter distinctum: saepe e-
nim diversus modus ac respectus sufficit. Sic intellectus cum
recipit species intelligibiles, omnino patitur, quia receptio
passio est, neque tamen patitur ab alio realiter a se di-
stincto, sed a se ipso. Nam ipse intellectus, qua agens species
ex phantasia elicit, & sibi ipsi qua patiens inprimit, adeoq;
hic diversus tantum intercedit respectus. Tamen ut diffi-
cultates præscindantur dici poterit, potentiam passivam ef-
se principium quo quid aptum est aliquid recipiendi.

VI. Activa potentia vel Naturalis est, vel Libera; sive ut
Aristoteles loquitur ix Met. 11. vel irrationalis, vel rationa-
lis. Illa ad unum oppositorum determinata est, & positis ad
agendum requisitis non potest non agere, nec agere diver-
sum: ut calor in igne: Hæc indifferens est ad opposita, &
positis debitis ad operandum conditionibus potest agere
& non agere, agere item contrarium. Talis Deo, angelo, &
homini, vel, ut verbo dicam, soli naturæ intellectuæ com-
petit.

VII. Non est tamen formaliter in intellectu, nec in
voluntate & intellectu simul uti Durando & Piccolomineo
persuasum; sed in sola voluntate, quam vis in intellectu sit
libertatis quædam radix seu origo. Et hæc sententia omni-
um, quod sciam, est Thomistarum & Scotistarum, aliorum-
que nulli certæ scholæ addictorum Philosopherum, ut
Suarezii, Fonseca &c.

IX. Sub libera continetur Ordinata & Absoluta
potentia. Illa est, qua quis agit secundum ordinem institu-
tum & legem latam. Ista, cum contra vel præter ordinem il-
lum ac legem actio fit. Et hoc pacto non sola divina poten-
tia in ordinatam & absolutam dividitur, quod nonnullis
placet; sed distinctio ea omni agenti intellectuæ convenit.

IX. Po-

IX. Potentia Dei absolute considerata dicitur *omni-*
potentia, qua is potest quicquid contradictionem, & in ipso
imperfectionem non importat. Objectum igitur omni po-
tentiae divinae sunt omnia possibilis, & quae nec contradi-
ctionem implicant, nec ullum in Deo defectum dicunt.

X. Nihilominus dantur aliqua, quae perfectionum
nomine veniunt, & tamen fieri à Deo non possunt, ut sunt
informare materiam, generare physicè, comedere, &c. De
his ergo tenendum, quod quanquam hi actus naturales
perfecti sint in suo genere, non sint tamen perfecti absolu-
te. Nam imperfectionem aliquam involuunt eo ipso, quia
conjuncti sunt cum materia, quae à Deo omnium confessi-
one est remotissima. Interim actus illi non absolutè ab o-
mnipotentiæ divinae objecto excluduntur, quia ad eosdem
Deus effectivè, per modum causæ universalis, concurrat.

XI. Postremo dividitur Potentia in Naturalem & O-
bedientialem. Naturalis est aptitudo rei, quae ab agente na-
turali ad actum naturalem deduci potest naturaliter. Talis
est in grano tritici, ut ex eo producat arista: & in intelle-
ctu ratione actuum, quos frequenter elicit. Obedientialis
est, qua quid aptum est ad actum supernaturalem, supposi-
to speciali Dei concursu. Cujusmodi intellectui creato
competit in ordine ad visionem beatificam: & lapidi respec-
tu formæ animalis.

XII. Quidam volunt divisionem hanc esse tantum
potentiæ passivæ. Sed exempla quae suppediavimus mani-
festè evincunt, non tantum activam naturalem, sed & acti-
vam obedientialem dari, nisi negandam forte cum absur-
ditate sit, aut intellectum potentiam activam ullo modo
esse, aut eum supernaturali tantum operatione & speciali
Dei concursu ad actum visionis beatificæ elevari.

F I N I S.

DISPUTATIO METAPHYSICA
QVARTA
De
POTENTIA ET
PRÆCIPVIS EIVS
DIVISIONIBVS.

Cujus Theses
SUB PRAESIDIO
HENRICI RIXNERI
Phys. & Metaphys. Prof.
Ordinarij

IN IVLEO MAIORI
ad diem Aprilis

Publice tuebitur

HENRICVS JULIUS OPPERMAN
Schartzfeldensis Author.

HELMESTADII,
Typis HENNINGI MULLERI Acad. Typ.
Anno MDCC LXXIX.

X 150 (19)